

Barmsijzenwolken

Grote Barmsijzen.
Foto: Arie Ouwerkerk

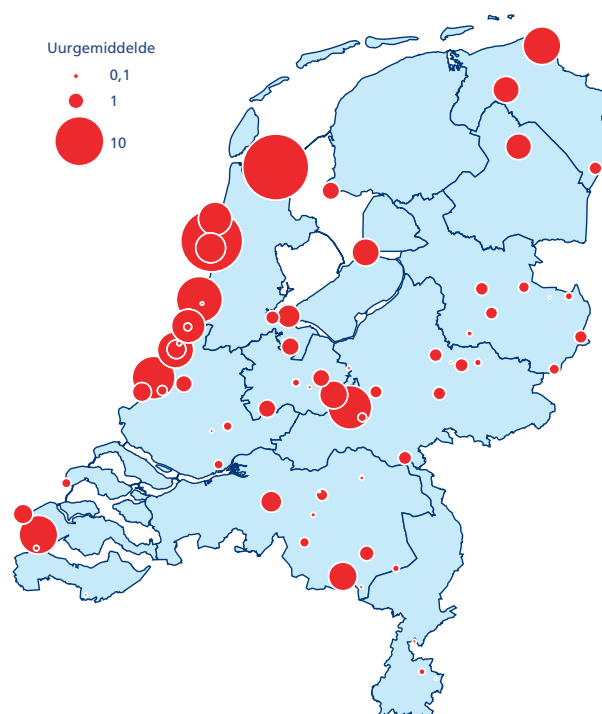
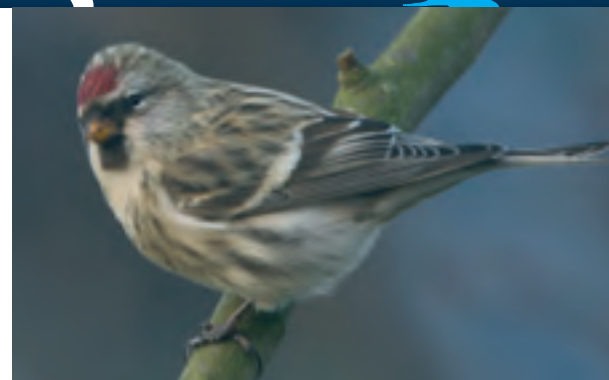
Het najaar van 2005 had voor trektellers veel moois in petto. Af en toe spectaculaire aantallen van de bulksoorten, en ook nog eens de nodige influxen. In juli waren er al flinke groepen Kruisbekken en Sijzen aanwezig, vanaf begin september kwamen er opvallend veel Zwarte Mezen langs, later gevolgd door minder grote maar evenzeer gedenkwaardige aantallen Appelvinken en Goudvinken. Aan het eind van dit eneroverende seizoen druppelden er ook nog eens Pestvogels door en kwamen vooral de barsmsijzen los. Half november passeerden spectaculaire aantallen, met name in de kuststrook, waar er soms meer dan 1000 per dag werden gezien; dergelijke records werden geboekt langs de Afsluitdijk bij Den Oever (1514 op 13 november), de Hondsbossche Zeewering (1026 op 14 november) en De Vulkaan in Den Haag (1672 op 22 november). In het binnenland ging het om veel lagere aantallen, die echter op sommige posten nog tot vele honderden opliepen (581 op 16 november bij Veenendaal). De meeste vogels werden hier gezien in de kustprovincies; bezuiden de Grote Rivieren vielen de aantallen wat tegen. In totaal werden tot en met 6 december ruim 33.000 ex. genoteerd op de trektelposten. Hierbij moet worden bedacht dat de telactiviteit op veel posten na half november (dus in de belangrijkste doortrekperiode van barsmsijzen) sterk verminderd. Het is duidelijk dat het om de grootste influx gaat sinds die van 1986. Een prachtig

overzicht van de resultaten in Nederland, Vlaanderen en per telpost is te vinden op de door Jethro Waanders en Gerard Troost ontworpen trektelsite www.trektellen.nl.

Bij overvliegende vogels is het vaak ondoenlijk om onderscheid te maken tussen Kleine en Grote Barmsijzen, al draait een enkeling zijn hand hier niet voor om, op grond van verschillende roepgeluiden. Toch is wel duidelijk dat het overgrote deel van de vogels zoals verwacht Grote Barmsijzen betreft. Dit blijkt uit ringangsten en nauwkeurige observatie van neergestreken vogels, en ook uit gegevens van andere landen. Zo werden in Falsterbo (Zuid-Zweden) tot en met 20 november 16.285 barsmsijzen geteld (twaalfmaal het gemiddelde jaartotaal); dit moeten merendeels Grote Barmsijzen zijn aangezien Kleine Barmsijzen er alleen in het uiterste zuiden broeden. Dat sommige vogels uit wel zeer verre streken kwamen, bewijst een te Meyendel gevangen vogel met Chinese ring! Overigens kunnen barsmsijzenverplaatsingen tot diep in de winter aanhouden. We zijn dan ook benieuwd in hoeverre onze PTT-medewerkers op hun routes eind december verblijd zullen worden met blikkerige 'tjit-tjit-tjit' roepjes.

Fred Hustings

Met dank aan www.trektellen.nl voor de gegevens en het kaartje.

Overzicht van trektelposten en waargenomen aantallen barsmsijzen (uurgemiddelden) in najaar 2005.

Goede broedresultaten bij arctische ganzen

Nu de eerste grote aantallen ganzen in ons land zijn gearriveerd is een eerste impressie mogelijk van de broedresultaten van de afgelopen zomer. En die lijken bij de meeste soorten goed. Toendra- en Taigarietgans hebben beide ruim 30% eerstejaars, zo'n 10-15% meer dan in de afgelopen jaren gebruikelijk was. Bij de Kolgans is het beeld nog wat wisselend. Sommige gebieden komen op 22%, andere op 27%; gemiddeld schommelt het rond een jongenaandeel van 26%. De meeste succesvolle paren hebben tenminste twee jongen, sommige families zelfs vijf of zes. Sinds 2000 bleef het percentage eerstejaars bij de Kolgans meestal steken rond de 16%. Brandganzen kwamen met rond de 27% eerstejaars terug uit de broedgebieden.

Dit is het beste broedresultaat sinds 1996/97. Bij de Rotgans werd voor het eerst sinds de jaren tachtig weer een 'super-broedjaar' vastgesteld. De meeste gebieden melden zo'n 40% jongen. Deze soort was juist vanwege afnemende reproductie in de laatste tien jaar sterk in aantal afgenomen. De goede broedresultaten van de 'continentaal' broedende arctische soorten staan in schril contrast met de magere reproductie bij de op Spitsbergen broedende Kleine Rietgans. Tellingen in Friesland komen op hooguit 7% jongen. Sinds 1990 waren er bij deze soort slechts twee jaren met nog minder jongen. Het broedsucces bij de in Noord-Scandinavië en Rusland broedende soorten kan deels (Kolgans, Rotgans) in ieder geval

worden verklaard vanuit de hoge dichtheden aan lemmingen in de broedgebieden. De expeditie van Bart Ebbing e.a. op Taimyr meldde zelfs ongekende aantallen Middelste Jagers en wezels die de toendra bevolkten. Op andere plekken werd melding gemaakt van een vroeg voorjaar en goede opgroeimogelijkheden voor de kuikens.

Kees Koffijberg

Adulte (links) en
juvenile (rechts) Kolgans.
Foto: Berend Vostamber